мр *Драган МИЛИДРАГОВИЋ*
Специјална антитерористичка јединица МУП РС

UDK 351.74 : 343.222.1
Примљен: 18.7.2015.

Угрожавање безбедности припадника полиције у извршавању полицијских послова

Апстракт: *Током извршавања свакодневних послова, пре свега послова сузбијања криминалитета, одржавања јавног реда и мира, контроле и регулисања саобраћаја, полицијски службеници су често изложени различитим облицима угрожавања. Полицијска професија се по много чему разликује од других професија, али оно по чему се посебно издваја јесте могућност повређивања и губитка живота полицијских службеника. Статистички подаци о броју напада на полицијске службенике указују на негативне тенденције које се односе на безбедност полицијских службеника приликом вршења службене дужности.*

Већи број извршених кривичних дела на штету полицијских службеника последица је законито и професионално предузетих мера и радњи од стране полицијских службеника у извршавању редовних послова и задатака. Међутим, у једном броју извршених кривичних дела која су имала за последицу угрожавање безбедности полицијских службеника, допринос сопственој виктимизацији дали су сами полицијски службеници својим нестручним, нетактичним и незаконитим поступањем и одсуством стандарда у примени полицијских овлашћења.

Аутор анализира поједине догађаје из полицијске праксе, указује на допринос полицијских службеника сопственој виктимизацији услед наведених фактора. Ради неутралисања фактора који доводе до виктимизације полицијских службеника, у закључним разматрањима предложени су могући начини унапређења актуелног стања.

Кључне речи: *полицијски службеник, полицијска овлашћења, насиље, виктимизација, обука.*

Уводне напомене

Полицијски службеници су, током извршавања свакодневних послова, пре свега послова сузбијања криминалитета, одржавања јавног реда и мира, контроле и регулисања саобраћаја на путевима, контроле преласка државне границе и кретања у граничном појасу, често изложени различитим облицима угрожавања безбедности[1].

Полицијски послови обављају се на различите начине, један број њих обавља се без било каквих интервенција према грађанима, док други захтевају полицијску интервенцију, односно примену полицијских овлашћења[2]. У највећем броју случајева полицијске интервенције окончавају се без угрожавања личне безбедности припадника полиције и без употребе средстава принуде[3]. Међутим, један број полицијских интервенција окончава се чињењем кривичних дела на штету полицијских службеника, односно угрожавањем њихове личне безбедности.

[1] Наведени послови најоперативнији су полицијски послови и у надлежности су полиције опште надлежности, саобраћајне полиције, криминалистичке полиције, граничне полиције и жандармерије. Припадници ових организационих јединица највише су, у односу на друге полицијске службенике, изложени разним облицима угрожавања личне безбедности. Ову чињеницу потврђују статистички подаци о броју повређених полицијских службеника у извршавању полицијских послова. У 2012. (2011) години повређено је највише припадника полиције опште надлежности 227 (300), затим припадника саобраћајне полиције 37 (48), криминалистичке полиције 20 (12), граничне полиције 4 (3) и жандаремерије 4 (19). *Полиција данас*, часопис МУП-а, стр. 14, http://www.mup.gov.rs/cms_cir/policija-danas.nsf/Policija-danas-broj38.pdf, доступно 24. 4. 2014.

[2] Полицијску интервенцију можемо дефинисати као јединство тактичких поступака, предузетих полицијских овлашћења и оперативно-тактичких мера и радњи према грађанима ради извршења неког полицијског посла.

[3] Реализована истраживања показују да се средстава принуде употребљавају у свега 5% случајева од укупног броја полицијских интервенција, а да у укупном обиму полицијског посла тек око 20% до 30% обухватају послови везани за сузбијање криминалитета и принудно спровођење закона. Полицајци 70%-80% радног времена троше на тзв. „социјално услужни рад“ полиције, а не на активности у вези са криминалитетом (Banton, 1964: 6,7).

Полицијски службеници су у највећем броју случајева у којима су учињена кривична дела на њихову штету поступали законито и тактички правилно. За разлику од овог поступања, један број учињених кривичних дела на штету полицијских службеника узрокован је неправилним избором начина примене полицијских овлашћења. Полицијски службеници на тај начин доприносе сопственој виктимизацији, коју узрокује више фактора, од којих су најзначајнији:

- ниво обучености полицијских службеника у избору начина примене полицијских овлашћења;
- непрепознавање испуњености законских услова за примену одређеног овлашћења, па и овлашћења у виду употребе средстава принуде;
- непостојање стандардних оперативних процедура у примени полицијских овлашћења.

Статистички подаци МУП-а Републике Србије указују на велики број догађаја у којима је угрожена безбедност полицијских службеника, чињењем кривичних дела на њихову штету. У 2014. (2013)[4] евидентирано је 1.500 (1.670) кривичних дела, док је 2010. евидентирано 1.879 кривичних дела учињених на штету полицијских службеника, што је највише од 2000. године до данас[5].

Облици угрожавања безбедности припадника полиције

Безбедност припадника полиције може бити угрожена за време извршавања свих полицијских послова[6]. Законом су

[4] У заградама се у тексту наводе подаци који се односе на годину означену у загради.

[5] *Полиција данас*, часопис МУП-а, стр. 14, http://www.mup.gov.rs/cms_cir/policija-danas.nsf/Policija-danas-broj38.pdf, доступно 24. 4. 2014. Полиција је за сва учињена кривична дела на штету полицијских службеника поднела кривичне пријаве надлежном тужилаштву.

[6] Одељење за здравствене услуге у Калифорнији реализовало је истраживање о опасности полицијског посла. Подаци су добијени анализом стопе смртности у 56 занимања за мушкарце старосне доби између 16 и 64 године и упоређени су са нормалном стопом смртности свих запослених људи. Од 56 занимања, морнари и радници на танкерима имали су највишу стопу смртности од 3,93 (стопа смртности морнара је 3,93 пута већа од нормалне стопе смртности свих запо-

инкримисане радње којима се угрожава безбедност припадника полиције. Да би радња одређеног лица садржала обележја кривичног дела којим се угрожава лична безбедност припадника полиције, неопходна је примена било ког полицијског овлашћење од стране полицијског службеника према лицу које се сумњичи за чињење кривичног дела. Ову чињеницу илуструје следећи пример из праксе:

Дана 1.5.2011. године патрола Полицијске управе Нови Сад је поводом прославе 1. маја обилазила излетиште у насељеном месту Бегеч. У току обиласка излетишта лице П. Р. показао је средњи прст полицијским службеницима и гласно рекао: „Јебаћу вам маму пандурску“, потом се смејао и поново рекао: „Да, да, вама маму пандурску“. Ово лице је доведено у полицијску испоставу у којој је обављено алкотестирање. Алкотестирањем је утврђено присуство 1,22 промила алкохола у организму. О овом догађају је обавештен дежурни заменик Основног јавног тужиоца у Новом Саду, који је радње П. Р. квалификовао као прекршај из члана 6, става 3 *Закона о јавном реду и миру*. Због постојања вероватноће да ће наставити са чињењем прекршаја, као и да ће избећи одговорност за учињени прекршај, П. Р. је одређено задржавање. По истеку задржавања П. Р је доведен код судије за прекршаје, који га је након саслушања казнио новчаном казном у износу од 10.000 динара. У овом догађају, у тренутку вређања полицијских службеника, они према П. Р. нису применили ни једно полицијско овлашћење, због чега је догађај квалификован као прекршај из *Закона о јавном реду и миру*.

Најтеже кривично дело извршено на штету полицијских службеника јесте кривично дело тешког убиства[7] из члана 114 *Кривичног законика*[8]. Радња извршења овог кривичног дела састоји се у лишењу живота полицијског службеника у вези са вршењем службене дужности. За чињење овог кривичног дела запреће-

слених људи). Следећу највишу стопу смртности имали су: 2. радници у металној индустрији (3,17), 3. покривачи кровова (2,29), 4. индустријски помагачи (2,22), 5. шумари (2,19), 6. рудари и бушиоци (2,17), 7. оперативни инжењери (2,15), 8. грађевински радници (2,13). Полицајци и ватрогасци били су на 31. месту са стопом смртности од 1,07 (McLeod, 1990: 68).

[7] О појму и елементима кривичног дела убиства и тешког убиства, као и квалификаторним околностима ових кривичних дела видети више у: Стојановић, Делић, 2014, стр. 6-17.

[8] Службени гласник РС, бр. 85/2005, 88/05-испр., 107/05-испр. и 72/09, 111/09, 121/2012, 104/2013 и 108/2014.

на је казна затвора од најмање десет година или казна затвора од тридесет до четрдесет година[9].

Радња извршења кривичног дела спречавање службеног лица у вршењу службене радње (члан 322 КЗ) састоји се у примени силе или претње да ће се непосредно применити сила у спречавању службеног лица у вршењу службене радње коју предузима у оквиру својих овлашћења, или га на исти начин принуди на вршење службене радње. Предвиђена казна за извршење основног облика овог кривичног дела је од три месеца до три године затвора. За постојање обележја овог кривичног дела потребно је да учинилац прети непосредном применом силе или да је одмах започео са физичким нападом на полицијског службеника. Извршење овог кривичног дела карактеристично је за догађаје у којима је нарушен јавни ред и мир, и то најчешће од лица која су под дејством алкохола.

У пракси је, такође, често и кривично дело из члана 323 КЗ. Радња извршења овог кривичног дела састоји се у нападу или претњи да ће се напасти службено лице[10]. Учинилац овог кривичног дела за основни облик овог дела казниће се затвором од три месеца до три године[11]. Најчешћи догађаји у пракси у којима долази до извршења овог кривичног дела односе се на успостављање нарушеног јавног реда и мира.

Кривично дело ометање овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или одржавању јавног реда и мира предвиђено је чланом 23 *Закона о јавном реду и миру*[12]. Кривично дело из члана 23 *Закона о јавном реду и миру* може се извршити увредом, злостављањем, претњом да ће напасти, покушајем напа-

[9] У периоду 2009-2014. лишено је живота 11 полицијских службеника, и то: 2009−2 полицијска службеника; 2010−2 полицијска службеника; 2011−4 полицијска службеника; 2012−1 полицијски службеник, 2013−1 полицијски службеник и 2014. године −1 полицијски службеник.

[10] У 2013. (2012) години на штету полицијских службеника евидентирано је 326 (414) кривичних дела из члана 323 КЗ.

[11] Остале облике извршења кривичног дела видети у члану 323 *Кривичног законика*.

[12] Службени гласник РС, бр. 51/92, 53/93, 67/93, 48/94, 101/2005 - др. закон и 85/2005 - др. закон.

да или нападом, или на други начин ометањем овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или одржавања јавног реда и мира[13]. За основни облик овог кривичног дела запрећена је казна затвора од шест месеци до три године[14]. Кривично дело из члана 23 *Закона о јавном реду и миру* најчешће се извршава приликом провере идентитета, обезбеђења јавних скупова, довођења лица и успостављања нарушеног јавног реда и мира. Ово кривично дело у пракси се најчешће извршава вређањем и физичким нападом на полицијског службеника, као што је то учињено у наведеном примеру.

У временском периоду 2011-2014. година на територији Републике Србије евидентирано је пет кривичних дела учествовања у групи која спречава службено лице у вршењу службене дужности из члана 324 *Кривичног законика*. Радња извршења овог кривичног дела састоји се у учествовању у групи која заједничким деловањем спречи службено лице у вршењу службене радње, или га на исти начин принуди на вршење службене радње.

У већини случајева узроке угрожавања безбедности припадника полиције треба тражити у негативним друштвеним факторима који имају за последицу друштвено неприхватљиво понашање. Међутим, један број узрока који за последицу има извршење кривичних дела на штету припадника полиције треба тражити у самој оранизацији полиције и начину њеног рада.

С тим у вези, у делу рада који следи указаћемо на факторе који су присутни у полицијској пракси, а услед чијег постојања полицијски службеници доприносе сопственој виктимизацији.

Узроци виктмизације полицијских службеника

Обављајући полицијске послове полицијски службеници поступају у различитим догађајима, неке од њих решавају упозорењем или пружањем информација и савета грађанима како да ос-

[13] У 2013. (2012) години на штету полицијских службеника евидентирана су 904 (950) кривична дела из члана 23 *Закона о јавном реду и миру*.
[14] Остале облике извршења овог кривичног дела видети у члану 23 *Закона о јавном реду и миру*.

тваре своја права. Насупрот оваквим полицијским интервенцијама, које представљају један део превентивног и „социјално услужног рада“ полиције, припадници полиције поступају у догађајима који се окончавају чињењем кривичног дела на њихову штету и употребом средстава принуде.

Свака полицијска интервенција је индивидуална и њен исход зависи од мноштва фактора, као што су: специфичност самог догађаја; број и стање учесника у догађају; састав полицијске патроле у погледу стручности, физичке оспособљености и вештина комуникације; време и место дешавања; процена ситуације (од запримања пријаве која захтева полицијску интервенцију до процена на месту догађаја); избор и тактика примене полицијских овлашћења током полицијске интервенције и слично. Полицијској интервенцији, па и оној наизглед једноставној, мора се приступити крајње опрезно, уз мере предострожности, како би се спречило било какво угрожавање личне безбедности припадника полиције.

Један мањи број аутора на нашим просторима истраживао је узроке виктимизације полицијских службеника. У раду о компетенцијама полицијских службеника аутори Драган Арлов и Радовоје Јанковић указују на низак ниво специфичних компетенција полицијских службеника, које се односе на препознавање законских овлашћења за употребу средстава принуде и избора начина (овлашћења) у решавању проблемске ситуације[15]. Недостатак специфичних компетенција за примену полицијских овлашћења, међу којима су и средства принуде, представља један од узрока виктимизације полицијских службеника.

Поред малог броја истраживања о узроцима виктимизације полицијских службеника, треба да нас забрине и чињеница да се у нашој стручној литератури (али и пракси) недовољно посвећује пажња проблему угрожавања безбедности полицијских службеника, или се проблем често занемарује. У ситуацији када скоро свакодневно неки полицајац буде повређен током обављања послова и задатака из своје надлежности, када у просеку један до два полицајца годишње изгубе живот обављајући своју службену дужност, неприхватљиво је реаговање на проблем угрожавања безбедности

[15] О специфичним компетенцијама полицијских службеника видети више у: Арлов, Јанковић, 2011, стр. 77-88.

припадника полиције само изношењем статистичких података о броју повређених и погинулих полицијских службеника и тражење оправдања у „ризицима полицијских послова“. Аутори Славиша Вуковић и Саша Мијалковић у једном од малобројних стручних радова који се баве проблемом виктимизације полицијских службеника наводе да су у пракси забележене полицијске интервенције у којима су полицијски службеници својим поступцима и неадекватним проценама и изборима тактике у примени полицијских овлашћења[16] допринели сопственој виктимизацији. До тога је долазило због неуважавања фактора као што су: 1) ниво безбедносне културе припадника полиције (као фактора од општег утицаја на исход предузетих овлашћења); 2) процена доношења одлука за примену овлашћења (укључујући првенствено безбедносну процену); 3) избор тактике (начина) поступања приликом примене овлашћења, и 4. однос полиције и грађана, што је утицало да припадници полиције допринесу сопственој виктимизацији (Вуковић, Мијалковић, 2003: 291). За разлику од наведених аутора, сматрамо да узрок доприноса полицијских службеника сопственој виктимизацији треба тражити у нивоу стручне оспособљености полицијских службеника у решавању тактичких ситуација и у непостојању стандарда (процедура) за примену полицијских овлашћења[17].

Фактори који доприносе виктимизацији полицијских службеника које наводе аутори Славиша Вуковић и Саша Мијалковић могу се неутралисати или смањити организацијом и реализацијом обуке и едукације и прописивањем полицијских процедура за примену полицијских овлашћења.

Анализом догађаја из полицијске праксе указаћемо на неке од најчешћих узрока који су утицали да полицијски службеници својим поступцима допринесу сопственој виктимизацији.

[16] Под избором тактике у примени полицијских овлашћења можемо сматрати избор најпогоднијег начина за примену полицијског овлашћења, који зависи од више фактора као што су знање, искуство и обученост полицијскг службеника.

[17] Стручна оспособљеност и обученост полицијских службеника утичу да они приликом полицијских интервенција и употребе средстава принуде одлуке доносе на основу легалних критеријума. О врсти критеријума и начинима на који они утичу на полицијску интервенцију видети више у: Alpert, Noble, 2009, стр. 245.

У новембру 2010. године у угоститељском објекту у Ветернику (Нови Сад) А. С. је под дејством алкохола (2.17%) нарушио јавни ред и мир вређањем и изазивањем присутних гостију на тучу. Ово лице познато је полицијским службеницима по склоности за нарушавање јавног реда и мира. Против А. С. су већ биле поднете кривичне пријаве због постојање основане сумње да је учинио кривично дело убиства и кривично дело ометање овлашћеног службеног лица у обављању послова безбедности или одржавању јавног реда и мира. Полицијски службеници су у угоститељском објекту успоставили нарушени јавни ред и мир без употребе средстава принуде и А. С. сместили у службено возило ради довођења у полицијску испоставу[18]. Приликом довођења над А. С. нису употребљена средства за везивање и он је седео на задњем седишту службеног возила, иза сувозача, док је поред њега седео један полицијски службеник[19].

У току довођења А. С. је задао један ударац затвореном шаком полицајцу који је управљао службеним возилом и покидао му део униформе, а потом задао ударац лактом у главу полицијском службенику који је седео поред њега. Употребом средстава принуде савладан је даљи отпор А. С. и против њега је поднета кривична пријава због постојања основане сумње да је извршио кривично дело из члана 23 *Закона о јавном реду и миру*.

Полицијски службеници који су интервенисали познавали су А. С. по склоности за нарушавање јавног реда и мира тучом и вршењем насиља над другима, и били су информисани да су против њега поднете кривичне пријаве за наведена кривична дела. У овом догађају полицијски службеници нису препознали законске основе за употребу средстава за везивање, или нису употребили

[18] Полицијски службеници могу без писаног налога довести лице у полицијску испоставу само у три случаја: када треба утврдити његов идентитет, када је за њим расписана потерница и када су испуњени услови за задржавање лица у службеним просторијама (чл. 50 *Закона о полицији*).

[19] Довођењем се сматра свако довођење лица од стране овлашћеног службеног лица до просторија или превозног средства, другог органа или неког другог места. Транспортовање лица приликом довођења (најчешће везаног средствима за везивање) врши се, по правилу, службеним возилом, под надзором најмање два полицијска службеника (Марковић, 2014: 146).

средства за везивање због веома ниског нивоа безбедносне културе[20].

Из наведеног примера можемо закључити да су у полицијској пракси евидентирани догађаји у којима су полицијски службеници због (1) ниског нивоа безбедносне културе, (2) неправилног избора начина у примени полицијских овлашћења и (3) непознавања законских услова за примену полицијских овлашћења, допринели сопственој виктимизацији.

Такође, у пракси се може уочити да полицијски службеници често не располажу довољним стручним знањем које је неопходно за сачињавање квалитетних извештаја, међу којима је и извештај о употреби средстава принуде. Извештавање о употребљеним средствима принуде често захтева и значајно време, што делује одвраћајуће на употребу средстава принуде када су за то испуњени законски услови или, пак, на неизвештавање о њиховој употреби[21].

Драган Арлов и Радивоје Јанковић истраживали су обим употребе средстава принуде на простору Републике Србије и Републике Словеније. Резултати истраживања показали су да се на простору Републике Србије у значајно мањој мери примењују средства принуде него што је то случај у Републици Словенији (у апсолутним износима) и поред низа аргумената који би били довољни да се претпостави супротно (број становника, величина територије, стопа незапослености, стандард становника, број извршених кривичних дела, прекршаја и др.). У периоду 2005-2007. година овлашћена службена лица полиције Републике Словеније употребила су 25.041 средство принуде према 14.179 лица прили-

[20] У неким случајевима и када полицијски службеници употребе средства принуде законито и правилно, у судским поступцима који могу да уследе поставља се питање одговорности за ту употребу. Некада су та оспоравања оправдана, али често и неоправдана (Млађовић, 2015: 223).

[21] О свакој употреби средства принуде полицијски службеник одмах усмено извештава дежурну службу, односно непосредног старешину. Извештај о употреби средстава принуде полицијски службеник подноси непосредном старешини, најкасније 24 сата од употребе средстава принуде (тачка 7 *Обавезне инструкције о начину извештавања и оцењивања оправданости и правилности употребе средстава принуде*).

ком поступања у 11.244 догађаја. У истом периоду на простору Републике Србије евидентиране су 6.752 употребе средстава принуде према 6.752 лица, приликом поступања у 6.752 догађаја (Арлов, Јанковић, 2011: 79). Један од узрока ове нелогичности односи се и на неизвештавање полицијских службеника о употребљеним средствима принуде.

Последице угрожавања безбедности полицијских службеника су вишеструке. Полицијски службеници задобијају телесне повреде или су у најгорем случају лишени живота. Полицијска организација привремено или трајно остаје без полицијског службеника, док Република Србија има обавезу надокнаде личног дохотка за време привремене спречености за рад полицијског службеника.

Закључак

Запажање аутора Арлов-Јанковић и Мијалковић-Вуковић, као закључци из анализирних догађаја, указују нам на недостатак безбедносне културе код полицијских службеника и недовољан ниво стручне оспособљености.

Да би се неутралисали поједини фактори који доприносе виктимизацији и предупредиле штетне последице по полицијске службенике, сматрамо да би у наредном периоду тежиште активности требало да буде усмерено на:

Прво − другачију организацију стручног усавршавања полицијских службеника у организационим јединицама полиције. У организационим јединицама полиције, према *Правилнику о стручном усавршавању полицијских службеника МУП-а Републике Србије*, руководиоци организационих јединица полиције обавезни су да једном месечно организују стручну наставу према планираним темама, а по потреби и проблемску наставу по уочавању одређених проблема у раду (нпр. непознавање законских услова о употреби средстава принуде, непоседовање вештина писане комуникације и сл.). Полицијски службеници који изводе наставу распоређени су најчешће на оперативна радна места и због извршавања својих редовних радних задатака и постизања задовољавајућих месечних резултата рада најчешће немају времена за квалитетну припрему и реализацију наставе, као и за свеобухватно сагледава-

ње образовне потребе. С друге стране, несразмеран број полицијских службеника у организационим јединицама и обим редовних и ванредних задатака за последицу има да се настава реализује с малим бројем полицијских службеника или се уопште не реализује. Резултат тога је да овакав вид едукације не даје очекиване резултате и често се своди на задовољавање форме.

Друго − унапређење знања и вештина полицијских службеника о начинима примене полицијских овлашћења у решавању тактичких ситуација и вештина потребних за сачињавање писмених извештаја. Сматрамо да би се подизањем нивоа стручне оспособљености полицијских службеника смањио број догађаја у којима они због непознавања законских услова и неправилног начина примене полицијских овлашћења доприносе сопственој виктимизацији. Такође, унапређењем вештина писане комуникације у одређеној мери би се елиминисао један од фактора који доприноси виктимизацији полицијских службеника.

У САД су реализована броја истраживања ради сагледавања узрока који доприносе страдању и повређивању полицајаца. Константин Д. Н. је у једном истраживању открио да приближно 76% догађаја који су за последицу имали смртно страдање полицајаца, изазивају сами полицајци. Већина полицајаца смртно страда у ситуацијама за које они знају да су најопасније, као што су лишења слободе, заустављање возила, напади на полицајце и слично (Konstatin, 1984: 33). У једном истраживању о узроцима смртног страдања полицајаца у Калифорнији анализиран је 31 догађај у коме су лишени живота полицајци у периоду од 1990. до 1994. године. Представљени резултати истраживања указали су да се око 80% смртних случајева могло спречити и да су они пре свега били резултат „лоше тактике, лоше процене, претераног самопоуздања и журбе без плана“ (Roberg et al., 2000: 581). Федерални истражни биро (ФБИ) је у свом детаљном истраживању случајева полицајаца убијених на дужности 1992. године и полицајаца који су били тешко повређени 1997. године изнео велики број препорука. Истраживачи су открили да су у великом броју случајева полицајци направили тактичке грешке, као што је неисправно прилажење возилу или осумњиченом или невршење детаљног претреса осумњиченог. ФБИ је препоручио додатну обуку полицајаца у

овим и другим тактичким ситуацијама ради елиминисања фактора који доприносе да полицајци постану жртве (Roberg et al., 2000: 583). Једно истраживање убистава полицајаца у случајевима извршених рација ради заплене наркотика сугерише да увежбавање сваке рације чији је циљ пленидба наркотика може знатно смањити опасност за полицију (Sherman et al., 1989: 354). Закључци из ових истраживања препоручују додатну обуку полицајаца ради унапређења њихове стручне оспособљености и елиминисања фактора који доприносе страдању и повређивању полицајаца.

Треће − дефинисање стандардних оперативних процедура у примени полицијских овлашћења. Један од разлога нетактичног поступања, неправилне и незаконите примене полицијских овлашћења током полицијских интервенција јесте непостојање стандардних оперативних процедура путем којих би се стандардизовали поступци примене полицијских овлашћења у решавању проблемске ситуације. Непостојање стандарда у примени полицијских овлашћења оставља могућност полицијским службеницима да у истим или сличним ситуацијама поступају различито, тј. у истим ситуацијама примењују различита овлашћења (Милидраговић, Милић, 2011: 215). У сагледавању овог проблема треба користити искуства других држава, нпр. САД, Енглеске, Немачке и др. У тим државама постоје посебне организационе јединице за дефинисање најбољих примера праксе на основу којих се изграђује унутрашњи систем квалитета и стандарди поступања (Симоновић, 2011: 17, 18).

Додатна обука и едукација полицијских службеника са јасно дефинисаним стандардима у полицијским поступањима несумњиво би допринели бољој обучености и оспособљености полиције у законитој, правилној и тактички исправној примени полицијских овлашћења.

Литература

1. Alpert, G., Noble, J., (2009). *Lies, True Lies, and Conscious Deception: Police Officers and the Truth, Police Quarterly*, 12 (2), стр. 237-254.

2. Арлов, Д., (2011). *Компетенције овлашћених службених лица полиције као позитиван исход квалитетне едукације*, У: Зборник радова „Дани Арчибалда Рајса“, Београд, стр. 77-88.

3. Banton, M., (1964). *The Policeman in the Community*, Basic Books, Inc., Publishers, New York.

4. Вуковић, С., Мијалковић, С., (2003). *Допринос припадника полиције сопственој виктимизацији* У: Зборник радова „Угрожавање безбедности припадника полиције, узроци, облици и мере заштите“, међународно научно-стручно саветовање, Полицијска академија, Београд.

5. Konstantin, D. N., (1984). *Homicides of American Law Enforcement Officers*, 1978-1980. Justice Quarterly 1.

6. Марковић, С., (2014). Практични аспекти примене неких полицијских овлашћења и обављања послова, *Безбедност*, год. 56, бр. 1, стр. 136-156.

7. McLeod, R. G., (1990). *Who Has California's Deadliest Jobs*? San Franncisco Chronicle.

8. Млађовић, И., (2015). Обављање службене (полицијске) дужности као основ искључења противправности, *Безбедност*, год. 57, бр. 1, стр. 216-230.

8. Милидраговић, Д., Милић, Н., (2011). Непосредна опасност по живот као посебан услов за употребу ватреног оружја, *Безбедност*, год. 53, бр. 2, стр. 197-219.

9. Roberg, R., Crank, J., Kuykendall, J., (2000). *Police and society*. Los Angeles: Roxbury Publishing.

10. Симоновић, Б., (2011). Истраживање ставова припадника криминалистичке полиције МУП-а Републике Србије о стратешком приступу сузбијању криминала, *Безбедност*, год. 53, бр. 1, стр. 5-28.

12. Стојановић, З., Делић, Н., (2014). *Кривично право, посебни део*. Правни факултет, Београд.

13. Sherman, L. W., De Riso, D., Gaines, D., Rogan, D., Cohn, E., (1989). *Police Murdered in Drug-related Situations, 1972-1988*. Washington, D.C.: Crime Control Institute.

Endangering the Safety of Police Officers in the Execution of Their Duty

Abstract: *In order to do their everyday job, which includes reducing the rate of crime, maintaining public order and ensuring peace, controlling and regulating traffic, police officers are often exposed to danger. Their profession is much more different from others. The most distinguishing features of this profession are possible injuries and death of police officers. The statistics of attacks on police also show negative tendencies related to the safety of police officers while doing their job.*

The majority of these crimes are the result of the measures legally and professionally undertaken by police while doing their job. However, some of these crimes that threaten the safety of police officers have one distinct feature - contribution of police officers to their own victimization. This happens due to their unprofessional, not tactical and illegal acts as well as due to the lack of established standards in exerting police powers.

By analyzing police practice the author of this paper points out to police officers' contribution to their own victimization because of the already mentioned factors. In conclusion, the author proposes certain solutions to neutralize the factors that lead to police victimization.

Keywords*: attack, police officer, violence, victimization, competence, official solutions*